

Конвенсияи зидди шиканча ва дигар намудҳои муносибат ва ҷазои бераҳмона, ғайриинсонӣ ё таҳқиркунандаи шаъну шараф

Давлатҳои иштирокчии ин Конвенсия,

бо назардошти он ки мутобиқи принципҳои дар Оинномаи Созмони Милали Муттаҳид эълонгардида эътирофи ҳуқуқҳои баробар ва ҷудонопазирӣ ҳамаи аъзои оилаи инсон асоси озодӣ, адолат ва сулҳи умумӣ мебошад;

бо эътирофи он ки ин ҳуқуқҳо аз шаъну шарафи хоси шахсияти инсон бармеоянд,

бо назардошти ўҳдадорихои давлатҳо мутобиқи Оиннома, аз ҷумла моддаи 55, мусоидат намудан ба эҳтиром ва риояи умумии ҳуқуқи инсон ва озодиҳои асосӣ, моддаи 5 Эълومияи умумии ҳуқуқи башар ва моддаи 7 Паймони байналмилалӣ доир ба ҳуқуқи шахрвандӣ ва сиёсиро, ки ҳар ду пешбинӣ менамоянд, ҳеч кас набояд таҳти шиканча ва дигар намудҳои муносибат ва ҷазои бераҳмона, ғайриинсонӣ ё таҳқиркунандаи шаъну шараф қарор дода шавад, ба инобат гирифта,

ҳамчунин бо назардошти Эълумияи ҳифзи ҳама шахсон аз шиканча ва дигар намудҳои муносибат ва ҷазои бераҳмона, ғайриинсонӣ ё таҳқиркунандаи шаъну шараф, ки онро Ассамблеяи Генералӣ 9 декабри соли 1975 қабул намудааст,

бо майлу хоҳиши баланд бардоштани самаранокии мубориза зидди шиканча ва дигар намудҳои муносибат ва ҷазои бераҳмона, ғайриинсонӣ ё таҳқиркунандаи шаъну шараф дар тамоми ҷаҳон, ба аҳду паймони зайл расиданд:

ҚИСМИ 1

Моддаи 1

1. Дар ин Конвенсия мафҳуми "шиканча" ба маънои зерин омадааст:

"Ҳама гуна амале, ки ба воситаи он ба ягон шахсе қасдан ё бо дигар сабаби ба таъбири дорой ҳама гуна хислат асосёфта дарду азоби саҳт ё азоби ҷисмонӣ ё маънавӣ расонда мешавад, то ки аз ӯ ё аз шахси сеюм маълумот (баёнот) гиранд ё ӯро ба иқрои шудан маҷбур созанд, ӯро барои амалҳои содирнамудаи ӯ ё шахси сеюм ё барои гумонбар шуданаш дар содирнамудани амали ҷиноӣ ҷазо диҳанд, инчунин ӯ ё шахси сеюмро тарсонанд ё маҷбур созанд, дар сурате ки ҷунин дард ё азоб аз ҷониби шахси мансабдори давлатӣ ё шахси дигари расмӣ, ё бо шӯрангезии онҳо ё бо огоҳии онҳо ё розигии хомӯшонаи онон расонида мешавад". Ба ин мафҳум дард ё азобҳое, ки танҳо дар натиҷаи мучозоти қонунӣ, мучозоти шабеҳ ё аз ҷониби онҳо тасодуфан рӯйдиханда бармеоянд, дохил намешаванд.

2. Ин модда ба ягон шартномаи байналмилалӣ ё ягон қонунгузори милли, ки муқаррароти истифодаи васеътар дорад ё метавонад дошта бошад, зиён намерасонад.

Моддаи 2

1. Ҳар як Давлати узв барои пешгирии амалҳои шиканча дар тамоми қаламрави дар доираи ҳуқуқи он қарордошта, тадбирҳои самарабахши қонунгузорӣ, маъмурӣ, судӣ ва ғайра меандешад.

2. Ҳеҷ гуна ҳолати мустасно, хоҳ ҳолати ҷанг ё таҳдиди ҷанг, ноустувории дохилии сиёсӣ ё ҳама гуна дигар ҳолати ғавқулодда, наметавонад шиканчаро асоснок созанд.

3. Фармони сардори болоӣ ё мақомоти давлатӣ наметавонад шиканчаро асоснок созад.

Моддаи 3

1. Ҳеҷ як Давлати узв набояд ягон шахсро ба давлати дигар бадарға намояд, баргардонад (refouler) ё супорад, агар далелҳои қиддӣ вучуд дошта бошанд, ки дар он ҷо истифодаи шиканча ба ӯ таҳдид мекунад.

2. Барои муайян намудани чунин асосҳои мақомоти салоҳиятдор тамоми ҳолатҳои ба парванда марбутбударо ба инобат мегиранд, аз ҷумла дар ҳолатҳои дахлдор, дар давлат вучуд доштани таҷрибаи доимии поймолкунии дағалона, тоқатнопазир ва оммавии ҳуқуқи инсонро.

Моддаи 4

1. Ҳар як Давлати узв таъмин менамояд, ки тамоми ҳодисаҳои шиканча мутобиқи қонунгузориҳои ҷиноии он ҳамчун ҷиноят арзёбӣ гарданд. Ин ба кӯшиши шиканча додан ва амалҳои ҳама гуна шахси ҳамшарик ё шарик дар шиканча низ дахл дорад.

2. Ҳар як Давлати узв барои чунин ҷиноятҳо бо назардошти вазнин будани онҳо ҷазои муносиб муқаррар менамояд.

Моддаи 5

1. Ҳар як Давлати узв чораҳои меандешад, ки метавонанд барои муқаррар намудани доираи ҳуқуқи он нисбати ҷиноятҳои дар моддаи 4 зикргардида дар ҳолатҳои зерин зарур бошанд:

а) дар сурате ки ҷиноятҳо дар ҳама гуна қаламрави дар доираи ҳуқуқи он қарордошта ё дар киштӣ ё ҳавопаймои дар ин давлат бақайдгирифташуда содир гардида бошанд;

б) дар сурате ки ҷинояткори эҳтимоли шаҳрванди ин давлат мебошад;

с) дар сурате ки ҷабрдида шаҳрванди ин давлат бошад ва агар ин давлат инро зарур ҳисобад.

2. Ҳар як Давлати узв ба таври шабеҳ чунин тадбирҳои меандешад, ки метавонанд барои муқаррар намудани доираи ҳуқуқи суд нисбати чунин ҷиноятҳо дар ҳолатҳои, ки ҷинояткорӣ эҳтимоли дар ҳама гуна қаламрави дар доираи ҳуқуқи он қарордошта бошад ва он (давлат) ӯро мутобиқи моддаи 8 ба ҳама гуна давлатҳои дар банди 1 ин модда зикргардида намесупорад, зарур бошанд.

3. Ин Конвенсия анҷом додани ягон доираи ҳуқуқии ҷиноиро мутобиқи қонунгузорию дохили манъ намекунад.

Моддаи 6

1. Пас аз баррасии маълумоти дар ихтиёраш буда давлат боварӣ ҳосил кунад, ки вазъият онро талаб мекунад, ҳар як Давлати узв, ки дар қаламрави он шахси дар содир намудани ҷиноятҳои дар моддаи 4 зикргардида гумонбаршуда қарор дорад, ӯро ба даст мегирад ё дигар тадбирҳои ҳуқуқие меандешад, ки ҳозир будани ӯро таъмин кунанд. Ба ҳабс гирифтани ва дигар чораҳои шабех мутобиқи қонунгузорию ин давлат анҷом дода мешаванд, вале метавонанд танҳо дар доираи вақте ки барои андешидани амалҳои ҷиноӣ-муҳофизатӣ ё амалҳои супурдан зарур аст, анҷом пазиранд.

2. Чунин Давлат фавран тафтиши пешакии далелҳоро доир мекунад.

3. Ба ҳама гуна шахси ҳабсшуда дар асоси банди 1 ин модда дар фавран барқарор намудани робита бо наздиктарин намояндаи дахлдори давлате, ки ӯ шахрвандӣ он мебошад ё агар ӯ шахси бешаҳрвандӣ бошад, бо намояндаи ҳамон давлате, ки ӯ одатан дар он истиқомат мекунад, кӯмак расонда мешавад.

4. Ҳангоме ки давлат мутобиқи ин модда ягон шахсро ҳабс мекунад, он фавран давлатҳоро, ки дар банди 1 моддаи 5 зикр гардидаанд, дар бораи дар ҳабс будани чунин шахс ва ҳолатҳое, ки барои боздоштани ӯ асос шудаанд, огоҳ менамояд. Давлате, ки тафтишоти пешакии дар банди 2 ин модда зикргардидаро анҷом медиҳад, давлатҳои дар боло зикргардидаро аз маълумотҳои гирифтааш фавран огоҳ месозад ва нишон медиҳад, ки оё он мақсад дорад доираи ҳуқуқии худро амалӣ намояд.

Моддаи 7

1. Давлати узв, ки дар қаламрави дар доираи ҳуқуқии он қарордошта шахси дар содир намудани ҳама гуна ҷиноятҳои дар моддаи 4 зикргардида гумонбаршуда ошкор шудааст, дар ҳолатҳои пешбининамудаи моддаи 5, агар он ҷинояткорро насупорад, ин парвандаро ба мақомоти салоҳиятдори худ барои таҳқиқоти судӣ ирсол менамояд.

2. Ин мақомот ҳамон тавре ки дар ҳолати ҷинояти муқаррарии ҷиддӣ мутобиқи қонунгузорию ин давлат қарор қабул карда мешавад, қарор қабул менамояд. Дар ҳолатҳои дар банди 2 моддаи 5 номбаршуда, талаботе, ки нисбати далелҳои барои таҳқиқи судӣ ва маҳкумкунӣ зарур буда пешниҳод карда мешаванд, ба ҳеҷ вазъ набояд нисбат ба он талаботе, ки дар ҳолатҳои дар банди 1 моддаи 5 зикргардида тақозо мегарданд, сабуктар бошанд.

3. Ба ҳама шахсе, ки нисбати ӯ бинобар ҳама гуна ҷиноятҳои дар моддаи 4 зикргардида таҳқиқоти судӣ анҷом дода мешавад, муомилаи одилона дар тамоми марҳалаи таҳқиқот (тафтишот) кафолат дода мешавад.

Моддаи 8

1. Ҷиноятҳои дар моддаи 4 зикргардида, ҷиноятҳое ҳисобида мешаванд, ки бояд ҳамчун ҷиноятҳое, ки супурдани ҷинояткорро пешбинӣ менамоянд,

ба ҳама гуна шартномаи супурдани ҷинойткори байни давлатҳои аъзо мавҷудбуда ворид карда шаванд. Давлатҳои аъзо ӯҳдадор мешаванд чунин ҷинойтхоро ҳамчун ҷинойтхое, ки супурдани ҷинойткорро пешбинӣ менамоянд, ба ҳама гуна шартномаи оид ба супурдани ҷинойткор, ки байни онҳо баста мешавад, ворид намоянд.

2. Агар Давлати узв, ки супурдани ҷинойткорро ба мавҷуд будани шартнома шарту қайд мекунад, дар хусуси супурдани ҷинойткор аз дигар Давлати узв, ки бо он дар хусуси супурдани ҷинойткор шартнома надорад, дархост гирад, он метавонад ин Конвенсияро нисбати чунин ҷинойтҳо ҳамчун асоси ҳуқуқӣ барои супурдани ҷинойткор арзёбӣ намояд. Супурдани ҷинойткор мутобиқи дигар шартҳои пешбининамудаи қонунгузори давлате, ки супурдани ҷинойткор аз он дархост шудааст, сурат мегирад.

3. Давлатҳои аъзо, ки супурдани ҷинойткорро бо мавҷудияти шартнома қайду шарт накарданд, дар муносибатҳои байни худ чунин ҷинойтхоро мутобиқи шартҳои пешбининамудаи қонунгузори давлате, ки супурдани ҷинойткор аз он дархост шудааст, ҳамчун ҷинойтхое, ки супурдани ҷинойткорро пешбинӣ менамояд, арзёбӣ мекунанд.

4. Чунин ҷинойтҳо бо мақсади супурдани ҷинойткор байни Давлатҳои аъзо тавре арзёбӣ мегарданд, ки онҳо на танҳо дар ҷои содиргардидашон содир шуда бошанд, балки ҳамчунин дар қаламрави давлатхое, ки бояд доираи ҳуқуқи худро мутобиқи банди 1 моддаи 5 муқаррар намоянд, содир гардидаанд.

Моддаи 9

1. Давлатҳои аъзо бинобар амалҳои ҷинойӣ-муҳофизатӣ, ки нисбати ҳама гуна ҷинойтҳои дар моддаи 4 номбаргардида, аз ҷумла пешниҳоди тамоми далелҳои мавҷудаи барои тафтиши суди зарурбуда анҷом дода шудаанд, ба ҳамдигар кӯмаки ҳамаҷониба мерасонанд.

2. Давлатҳои аъзо ӯҳдадорҳои худро мутобиқи банди 1 ин модда ва тибқи ҳама гуна шартномаҳои оид ба кӯмаки мутақобилаи ҳуқуқӣ, ки метавонанд байни онҳо баста шаванд, иҷро менамоянд.

Моддаи 10

1. Ҳар як Давлати узв таъмин менамояд, ки маводи таълимӣ ва иттилоотӣ дар бобати манъи шиканча пурра ба барномаҳои омӯзиши ҳайатӣ (персоналӣ) мақомоти ҳуқуқ истифодабаранда, ғайринизомӣ ё низомӣ, ҳайати (кормандони) тиббӣ, шахсони мансабдори давлатӣ ва шахсони дигаре, ки метавонанд ба нигоҳдорӣ дар ҳабс ё пурсиши шахсони дар ҳама гуна шакл ҳабсшуда, боздоштшуда ё дар ҳабсхона қарордошта ё муомила бо онҳо ягон хел муносибат дошта бошанд, дохил карда шаванд.

2. Ҳар як Давлати узв ин манъро ба қоидаҳо ё дастурамалҳои марбут ба вазифаҳо ва функцияҳои ҳама гуна чунин шахсон ворид менамояд.

Моддаи 11

Ҳар як Давлати узв мунтазам коидаҳо, дастурамалҳо, усулҳо ва таҷрибаи марбут ба пурсиш, инчунин шароити нигоҳдорӣ дар ҳабс ё муомила бо шахсони дар ҳама гуна шакл ҳабсшуда, боздошта ё дар ҳабсхона дар ҳама гуна қаламравӣ дар доираи ҳуқуқи он қарордоштаро бо мақсади роҳ надодан ба ягон ҳодисаи шиканча баррасӣ менамояд.

Моддаи 12

Ҳар як Давлати узв таъмин мекунад, ки мақомоти салоҳиятдори он дар сурати мавҷуд будани далели кофӣ дар мавриди он, ки шиканча дар ҳама гуна қаламрави дар доираи ҳуқуқи он қарордошта истифода гардидааст, тафтиши ғайрӣ ва беғаразона гузаронанд.

Моддаи 13

Ҳар як Давлати узв ба ҳар шахсе, ки дар ҳама гуна қаламрави дар доираи ҳуқуқи ин давлат қарордошта тахти шиканча қарор гирифтани худро тасдиқ мекунад, ҳуқуқи ба мақомоти салоҳиятдори ин давлат пешниҳод намудани шикоят ва аз чониби онҳо зуд ва беғаразона баррасӣ гардидани чунин шикоятро таъмин менамояд. Барои таъмини ҳимояи даъвогар ва шохидон аз ҳама шаклҳои муомилаи бад ё таҳдид бинобар шикояти ӯ ё ҳама гуна гувоҳии шохиди тадбирҳо андешида мешавад.

Моддаи 14

1. Ҳар як Давлати узв дар системам ҳуқуқи худ таъмин мекунад, ки чабрдидаи шиканча ҷаброн гирад ва ба талофии одилона ва муносиби қонунан муқарраршуда ҳақ дошта бошад, аз ҷумла маблағ барои офияти (реабилитатсияи) пурратар. Дар сурати марги чабрдида дар натиҷаи шиканча ҳуқуқ ба талофи ба нонхӯрони ӯ дода мешавад.

2. Ҳеҷ чиз дар ин модда ба ягон ҳуқуқи чабрдида ё дигар шахсон ба талофи, ки метавонад мутобиқи қонунгузори миллӣ вуҷуд дошта бошад, ҳалал намерасонад.

Моддаи 15

Ҳар як Давлати узв таъмин менамояд, ки ҳама гуна баёноте, ки тахти шиканча дода шудааст, дар ҷараёни ҳама гуна тафтишоти суди ҳамчун далел истифода нагардад, ба истиснои ҳолатҳое, ки он (баёнот) ба муқобили шахси дар содир намудани шиканча гунаҳгоршаванда ҳамчун далели он истифода мешавад, ки ин баёнот дода шуда буд.

Моддаи 16

1. Ҳар як Давлати узв ӯҳдадор мешавад дар ҳама гуна қаламрави дар доираи ҳуқуқи он қарордошта дигар амалҳои муносибат ва ҷазои бераҳмона, ғайриинсонӣ ё таҳқиқкунандаи шаъну шарафро, ки тахти мафҳуми шиканчаи дар моддаи 1 шарҳдодашуда қарор намегиранд, пешигирӣ намояд, ҳангоме ки чунин амалҳо аз чониби шахсони мансабдори давлатӣ ё дигар шахси расмӣ, ё бо шӯрангезии (таҳриқӣ) онҳо ва ё бо огоҳӣ ё

розигии хомӯшонаи онҳо содир мегарданд. Аз ҷумла, ӯҳдадорихои дар моддаҳои 10, 11, 12 ва 13 зикргардида бо иваз намудани таъкидот оид ба шиканча ба таъкидот оид ба дигар намудҳои муносибат ва ҷазои бераҳмона, ғайриинсонӣ ё таҳқиқкунандаи шаъну шараф истифода мешаванд.

2. Муқаррароти ин Конвенсия ба муқаррароти ҳама гуна дигар шартномаҳои байналмилалӣ ё қонунгузориҳои миллӣ, ки муносибат ва ҷазои бераҳмона, ғайриинсонӣ ё таҳқиқкунандаи шаъну шарафро манъ мекунанд ё ба супурдан ё бадарға кардан дахл доранд, зиён намерасонанд.

ҚИСМИ II

Моддаи 17

1. Кумитаи зидди шиканча (минбаъд Кумита номида мешавад) таъсис дода мешавад, ки вазифаҳои дар поён пешбинигардидаҳо иҷро менамояд. Кумита аз даҳ эксперти (коршиноси) дорои сифатҳои олии ахлоқӣ ва салоҳиятнокии эътирофгардида дар соҳаи ҳуқуқи инсон иборат мебошад, ки онҳо ҳамчун шахси алоҳида баромад мекунанд. Экспертҳоро Давлатҳои аъзо интихоб менамоянд, зимнан таваҷҷӯҳ ба тақсимоли одилонаи ҷуҷрофӣ ва зарурати иштироқи якҷанд шахси дорои таҷрибаи ҳуқуқӣ дода мешавад.

2. Аъзои Кумита ба тариқи овоздиҳии пинҳонӣ аз ҷумлаи шахсони ба рӯйхат воридгардидае, ки Давлатҳои аъзо пешбарӣ намудаанд, интихоб карда мешаванд. Ҳар як Давлати узв метавонад аз ҷумлаи шахрвандони худ як номзадро пешбарӣ намояд. Давлати узв зарурати пешбарии шахсонро, ки ҳамчунин аъзои Кумитаи оид ба ҳуқуқи инсонӣ мутобиқи Паймони байналмилалӣ доир ба ҳуқуқи шахрвандӣ ва сиёсӣ таъсисдодашуда мебошанд ва хоҳиши дар Кумитаи зидди шиканча кор карданро доранд, ба эътибор мегиранд.

3. Аъзои Кумита дар маҷлисҳои машваратии Давлатҳои аъзо, ки Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид як маротиба дар ду сол даъват менамояд, интихоб карда мешаванд. Дар ин маҷлисҳои машваратӣ, ки қворуми онҳо аз се ду ҳиссаи Давлатҳои аъзоро ташкил медиҳад, аъзоёни ба Кумита интихобгардида номзадҳое мебошанд, ки миқдори зиёдтари овозҳо ва шумораи мутлақи овозҳои намоёндагони ҳузурдошта ва дар овоздиҳӣ ширкатнамудаи Давлатҳои аъзои Конвенсияро гирифтаанд.

4. Интихоботи ибтидоӣ на дертар аз шаш моҳи пас аз санаи эътибор пайдо намудани ин Конвенсия доир мегардад. Ақаллан чор моҳ пештара санаи интихоботи навбати Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид ба Давлатҳои аъзо мактуб фиристода хоҳиш менамояд, ки дар мӯҳлати се моҳ номзадҳои худро пешниҳод кунанд. Котиби генералӣ рӯйхатеро тахия менамояд, ки дар он бо тартиби алифбой ҳамаи шахсони бо ҳамин тарикъ пешбаригардида ва Давлатҳои аъзои онҳоро пешбаринамуда зикр карда мешаванд ва ин рӯйхатро ба Давлатҳои аъзо пешниҳод менамояд.

5. Аъзои Кумита ба мӯҳлати чор сол интихоб мегарданд. Онҳо ҳақ доранд дар сурати такроран пешниҳод гардидан аз нав интихоб карда шаванд. Вале, мӯҳлати ваколатҳои панҷ аъзои дар интихоботҳои аввала интихобшуда дар

охири давраи дуСОла ба анчОм мерасад; фавран пас аз интихоботи аввала номҳои ин панҷ аъзо ба тариқи қуръапартОӣ аз ҷониби раиси маҷлиси машваратӣ, ки дар ин бора дар банди 3 ин модда суҳан меравад, муайян карда мешаванд.

6. Дар сурати вафот ё ба истеъфо баромадани узви Кумита ё бо ягон сабаби дигар дар Кумита иҷро карда натавонистани вазифаҳои худ Давлати узве, ки номзадҳои ӯро пешбарӣ кардааст бо ризоияти аксарияти Давлатҳои аъзо барои мӯҳлати боқимонда аз ҷумлаи шаҳрвандони худ дигар экспертро таъин менамояд. Номзад дар сурате маъқул дониста мешавад, ки агар нисф ё бештари Давлатҳои аъзо дар давоми шаш ҳафтаи пас аз гирифтани иттилоот аз Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид доир ба таъиноти пешбинигардида ҷавоби манфӣ наодо бошанд.

7. Давлатҳои аъзо хароҷоти аъзои Кумитаро дар давраи дар Кумита адои вазифа намудани онҳо ба зиммаи худ мегиранд.

Моддаи 18

1. Кумита шахсони мансабдори худро ба мӯҳлати ду сол интихоб менамояд. Онҳо метавонанд такроран интихоб карда шаванд.

2. Кумита қоидаҳои расмиёти худро муқаррар менамояд, вале дар ин қоидаҳо, аз ҷумла инҳо бояд пешбини карда шаванд:

а) шаш аъзо қворумро ташкил медиҳанд;

б) қарорҳои Кумита бо аксарияти овозҳои аъзоёни ҳузурдошта қабул карда мешаванд.

3. Котиби генералии Созмони Милали Муттаҳид барои самаранок иҷро гардидани вазифаҳои Кумита мутобиқи ин Конвенсия ҳайат ва шароити зарури фароҳам меорад.

4. Котиби генералии Созмони Милали Муттаҳид маҷлиси нахустини машваратии Кумитаро даъват менамояд. Пас аз маҷлиси нахустини машваратии худ Кумита дар фосилаи мӯҳлатҳои гирд меояд, ки қоидаҳои расмиёти он пешбини менамоянд.

5. Давлатҳои аъзо хароҷоти доир намудани маҷлисиҳои машваратии Давлатҳои аъзо ва Кумита, аз ҷумла ҷаброни ҳама гуна хароҷоти Созмони Милали Муттаҳидро, ба монанди пардохти ҳайат ва шароите, ки Созмони Милали Муттаҳид мутобиқи банди 3 ин Конвенсия таъмин менамояд, ба зимма мегиранд.

Моддаи 19

1. Давлатҳои аъзо ба воситаи Котиби генералии Созмони Милали Муттаҳид дар хусуси тадбирҳои андешидаи онҳо оид ба иҷрои ӯҳдадорихи худ мутобиқи ин Конвенсия дар мӯҳлати як соли баъд аз эътибор пайдо намудани ин Конвенсия барои Давлати дахлдори узв ба Кумита гузориш пешниҳод менамоянд. Минбаъд Давлатҳои аъзо дар чор сол як маротиба доир ба ҳама гуна тадбирҳои нави андешидашуда гузоришҳои иловагӣ, инчунин дигар гузоришҳои, ки Кумита метавонад дархост намояд, пешниҳод мекунанд.

2. Котиби генералии Созмони Милали Муттаҳид ин гузоришхоро ба ҳама Давлатҳои аъзо мефиристад.

3. Ҳар як гузориш аз ҷониби Кумита, ки метавонад доир ба гузориш фикру мулоҳизаҳои умумии зарурдонистаи худро баён намояд, баррасӣ мегардад ва онҳоро ба Давлати узви дахлдор раво менамояд. Ин Давлати узв метавонад ҷавобан ба Кумита ҳама гуна фикру мулоҳизаҳои зарурдонистаи худро пешниҳод намояд.

4. Кумита мувофиқи салоҳдиди худ метавонад ҳама гуна фикру мулоҳизаҳои мутобиқи банди 3 ҳамин модда баённамудаи худро яққоя бо фикру мулоҳизаҳои оид ба онҳо, ки аз Давлати дахлдори узв гирифтааст, ба гузориши солонаи худ, ки мутобиқи моддаи 24 таҳия мегардад, ворид намояд. Бо хоҳиши Давлати дахлдори узв Кумита метавонад ҳамчунин нусхаи маърузаи мутобиқи банди 1 ҳамин модда пешбинигардидаро ворид намояд.

Моддаи 20

1. Агар Кумита иттилооти бозғатимодде гирад, ки ба ақидаи он ин иттилоот дорои маълумоти комилан асоснок оид ба истифодаи мунтазами шиканча дар қаламрави ягон Давлати узв мебошад, он гоҳ Кумита ба ин Давлати узв пешниҳод менамояд, ки дар баррасии ин иттилоот ҳамкорӣ намояд ва бо ин мақсад мулоҳизоти худро нисбати ин иттилоот пешниҳод кунад.

2. Бо назардошти ҳама гуна фикру мулоҳизаҳои, ки метавонанд аз ҷониби Давлати дахлдори узв пешниҳод гарданд, ҳамчунин ҳама гуна дигар иттилооти марбут ба масъала, ки дар ихтиёри он мебошад, Кумита метавонад, агар онро зарур шуморад, як ё якчанд аъзои худро барои доир намудани Тафтишоти махфӣ ва феврал ба Кумита пешниҳод намудани гузориши дахлдор таъин намояд.

3. Агар мутобиқи банди 2 ин модда тафтиш доир гардад, Кумита кӯшиш мекунад бо Давлати дахлдори узв ҳамкорӣ ба роҳ монад. Бо розигии ин Давлати узв чунин тафтиш метавонад боздид аз қаламрави онро низ дар бар гирад.

4. Пас аз баррасии натиҷаҳои доирнамудаи ин узв ё аъзоёни тафтишот, ки мутобиқи банди 2 ҳамин модда пешниҳод гардидаанд, Кумита ин натиҷаҳоро яққоя бо ҳама гуна фикру мулоҳизаҳои пешниҳодҳое, ки дар ин ҳолат зарур ҳисобида мешаванд, ба Давлати дахлдори узв раво менамояд.

5. Тамоми кори Кумита, ки дар бандҳои 1-4 ин модда зикр гардидаанд, ҳислати махфӣ дошта, дар тамоми марҳалаҳои ин кор бояд ба ҳамкорӣ бо Давлати узв саъй намуд. Пас аз анҷоми чунин кор нисбати тафтишоти мутобиқи банди 2 доиргардида, Кумита метавонад баъд аз машварат бо Давлати дахлдори узв доир ба ворид намудани ҳисоботи мухтасар оид ба натиҷаҳои ин кор ба гузориши ҳарсолаи худ, ки мутобиқи моддаи 24 таҳия мегардад, қарор қабул намояд.

Моддаи 21

1. Мутобики ин модда ҳама гуна Давлати узви ин Конвенсия метавонад ҳар вақт изҳор намояд, ки он салоҳияти Кумитаро доир ба гирифтани ва баррасӣ намудани маълумоти марбут ба изҳороти як Давлати узв дар хусуси он, ки дигар Давлати узв ӯҳдадорихои худро аз рӯи ин Конвенсия иҷро намекунад, эътироф менамояд. Чунин маълумотҳо метавонанд мутобики расмиёти дар ин модда баёнгардида танҳо дар сурате қабул ва баррасӣ гарданд, ки агар онҳо аз ҷониби Давлати узве пешниҳод гардида бошанд, ки он дар бораи эътироф намудани салоҳияти Кумита нисбати худ изҳороти карда бошад. Кумита маълумотҳоро аз рӯи ин мода баррасӣ намекунад, агар онҳо ба он Давлати узве дахл дошта бошанд, ки чунин изҳоротро накарда бошад. Маълумотҳое, ки мутобики ин мода гирифта шудаанд, мувофиқи расмиёти зерин баррасӣ мегарданд:

а) агар ягон Давлати узв чунин шуморад, ки дигар Давлати узв муқаррароти ин Конвенсияро иҷро намекунад, он гоҳ он метавонад ба тариқи мактуб ин масъаларо ба маълумоти Давлати зикргардидаи узв расонад. Дар муддати се моҳи пас аз гирифтани чунин мактуб Давлате, ки онро гирифтааст, ба Давлати ин мактубро фиристода баённома ё дигар изҳороти шарҳи ин масъаларо пешниҳод менамояд, ки дар он бояд ҳатталимкон ва ба қадри зарурӣ ишора ба расмиёти дохилӣ ва тадбирҳои андешидашуда, тадбирҳое, ки андешида хоҳанд шуд ё метавонанд доир ба ин масъала андешида шаванд, зикр гарданд;

б) агар масъала дар муддати шаш моҳи баъди аз ҷониби давлати гирандаи мактуби аввала гирифта шудани мактуб барои ҳар ду Давлати дахлдори узв қаноатбахш ҳал нагардад, ҳар яке аз ин давлатҳо ҳақ дорад дар ин бобат Кумита ва дигар давлатро огоҳ намуда, ин масъаларо ба Кумита ҳавола намояд;

с) Кумита масъалаи мутобики ин модда ба он ҳаволагардидаро танҳо пас аз боварӣ ҳосил кардан дар он хусус, ки тамоми тадбирҳои имконпазири дохилӣ дар ин ҳолат мутобики принципҳои эътирофи умумӣ ҳуқуқи байналмилалӣ истифода гардидаанд, баррасӣ менамояд. Ин қоида дар он ҳолатҳое амал намекунад, ки истифодаи ин тадбирҳо беасос тӯл мекашад ё дар гумон аст, ки ба шахси ҷабрдида аз вайрон кардани ин Конвенсия кӯмаки самарабахш расонад;

д) ҳангоми баррасии хабарҳо тибқи ин модда Кумита ҷаласаҳои пӯшида доир менамояд;

е) бо риояи муқаррароти зербанди с) Кумита ба Давлатҳои дахлдори аъзо бо мақсади ҳалли рафиқонаи масъала дар асоси эътироми ӯҳдадорихои дар ин Конвенсия пешбинигардида хизматҳои нек мерасонад. Бо ин мақсад Кумита метавонад дар мавриди зарурат комиссияи махсуси мувофиқа таъсис диҳад;

ф) аз рӯи ҳама гуна масъалаи мутобики ин модда ба Кумита ҳаволагардида он метавонад аз Давлатҳои дахлдори аъзои дар зербанди д) зикргардида талаб намояд, ки ҳама гуна иттилооти ба ин масъала марбутбударо пешниҳод намоянд;

g) Давлатҳои дахлдори аъзои дар зербанди d) зикргардида ҳақ доранд хангоми баррасии масъала ба Кумита пешниҳод гарданд ва дар шакли шифохӣ (дахонӣ) ва ё хаттӣ пешниҳодҳо ирсол намоянд;

h) Кумита дар муддати дувоздаҳ моҳи пас аз рӯзи гирифтани огоҳинома мутобиқи зербанди d) маълумот пешниҳод менамояд:

i) агар дар доираи муқаррароти зербанди e) мувофиқа ба даст ояд, Кумита дар маълумоти худ далелҳои мухтасар ва мувофиқаи бадастомадаро зикр менамояд;

ii) агар қарор дар доираи муқаррароти зербанди e) ба мувофиқа расонида нашавад, он гоҳ Кумита хабари худро бо баёни мухтасари далелҳо маҳдуд месозад; пешниҳодоти хаттӣ ва навиштаи баёниҳои шифохӣ, ки аз тарафи Давлатҳои дахлдори аъзо пешниҳод мегарданд, ба хабар замима карда мешаванд. Аз рӯи ҳар як масъала хабар ба Давлатҳои дахлдори аъзо фиристода мешавад.

2. Муқаррароти ин модда хангоме, ки панҷ Давлати узви ҳамин Конвенсия мувофиқи банди 1 ҳамин модда баёни интишор медиҳанд, эътибор пайдо мекунад. Чунин баёниҳоро Давлатҳои аъзо барои нигоҳдорӣ ба Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид, ки нусхаҳои онро ба Давлатҳои дигари аъзо ирсол менамояд, месупоранд. Баёни мумкин аст, ки ба воситаи ирсолҳои огоҳинома ба унвони Котиби Генералӣ ҳар лаҳза бозпас гирифта шавад. Ин гуна бозпас гирифтани баёни ба баррасии ҳар кадом масъалаи мавриди хабардиҳӣ, ки мувофиқи ин модда аллакай фиристода шудааст, набояд зарар расонад; ҳеҷ кадом хабари баъдии ҳар кадом Давлати узв тибқи ҳамин модда баъди аз тарафи Котиби Генералӣ гирифта шудани огоҳинома дар хусуси бозпас гирифтани баёни, агар Давлати дахлдори узв баёниҳои нав содир накарда бошад, пазируфта нахоҳад шуд.

Моддаи 22

1. Давлати узви ҳамин Конвенсия ҳар вақт метавонад мувофиқи ин модда эълон намояд, ки вай салоҳияти Кумитаро оид ба гирифтани ва баррасӣ кардани хабарҳои шахсӣ, ки дар доираи ҳуқуқи он қарор доранд ва тасдиқ мекунад, ки онҳо ҷабрдидаи поймол кардани муқаррароти Конвенсия аз тарафи Давлати узв мебошанд ё аз ин қабил хабарҳои, ки аз номи онҳо мерасад, эътироф менамояд. Кумита ин гуна хабарро қабул намекунад, агар онҳо ба Давлати узве, ки чунин баёни содир накардааст, мансуб бошанд.

2. Кумита ҳар гуна хабарро, ки беном фиристода шудааст ё аз нуқтаи назари вай иборат аз сӯиистифодаи ҳуқуқи пешниҳоди чунин хабарҳо аст ва ё бо муқаррароти ин Конвенсия носозгор мебошад, тибқи ин модда ғайри қобили қабул ҳисоб мекунад.

3. Бо назардошти муқаррароти банди 2 Кумита ҳар гуна хабари ба он пешниҳодшударо тибқи ин модда ба иттилои Давлати узви ин Конвенсия, ки тибқи банди 1 баёни содир намуда аст ва гӯё ин ё он муқаррароти Конвенсияро вайрон мекунад, мерасонад. Дар давоми шаш моҳ Давлати узв иттилоотро гирифта ба Кумита баёноти хаттӣ ё ариза пешниҳод карда, дар он

ба масъала ва ҳар кадом тадбире, ки аз тарафи ин Давлат мумкин аст анҷом дода шавад, равшанӣ меандозад.

4. Кумита хабари дар партави ҳамаи ин иттилоот тибқи ин модда гирифташударо, ки аз тарафи шахси дахлдор ё аз номи ӯ ва Давлати дахлдори узв пешниҳод шудааст, баррасӣ мекунад.

5. Кумита ҳеч гуна хабарро аз ҳар кадом шахс тибқи ин модда баррасӣ намекунад, агар боварӣ надошта бошад, ки:

а) ин масъала аз рӯи ягон дигар расмиёти тафтишот ё танзими байналмилалӣ баррасӣ нашудааст ва баррасӣ нашуда истодааст;

б) ин шахс тамоми тадбирҳои мавҷудаи дохилии ҳимояи ҳуқуқи истифода кардааст; ин қоида дар ҳолатҳое амал намекунад, ки татбиқи ин чораҳо беасос тӯл кашида мешавад ё гумон аст, ки ба шахси ҷабрдида аз вайрон кардани ин Конвенсия кӯмаки самарабахш расонад.

6. Ҳангоми баррасии хабарҳо аз рӯи ин модда Кумита маҷлиси пӯшида мегузаронад.

7. Кумита нуқтаи назари худро ба Давлати дахлдори узв ва шахси дахлдор мефиристонанд.

8. Муқаррароти ин модда ҳангоме, ки панҷ Давлати узви ҳамин Конвенсия мувофиқи банди 1 ҳамин модда баёния интишор медиҳанд, эътибор пайдо мекунанд. Чунин баёнияҳоро Давлати узв барои нигоҳдорӣ ба Котиби генералии Созмони Милали Муттаҳид, ки нусхаҳои онро ба Давлатҳои дигари аъзо ирсол менамояд, месупоранд. Баёния мумкин аст, ки ба воситаи ирсоли огоҳинома ба унвони Котиби Генералӣ дар ҳар лаҳза бозпас гирифта шавад. Ин гуна бозпас гирифтани баёния ба баррасии ҳар кадом масъалаи мавриди хабардиҳӣ, ки мувофиқи ин модда аллақай фиристода шудааст, набояд зарар расонад; ҳеч кадом хабари баъдие, ки ҳар гуна шахс ё аз номи ӯ фиристода мешаванд, тибқи ҳамин модда баъди аз тарафи Котиби Генералӣ гирифта шудани огоҳинома дар хусуси бозпас гирифтани баёния, агар Давлати дахлдори узв баёнияти нав содир накарда бошад, пазируфта нахоҳад шуд.

Моддаи 23

Аъзои Кумита ва комиссияҳои махсуси миёнарав, ки метавонанд мувофиқи зербанди е) банди 1 моддаи 21 таъин карда шаванд, ба имтиёзу масунияти экспертҳое (коршиносоне), ки бо супориши Созмони Милали Муттаҳид амал мекунанд, ба тарзе, ки дар фаслҳои дахлдори Конвенсия дар бораи афзалиятҳо ва масунияти Созмони Милали Муттаҳид пешбинӣ шудааст, ҳуқуқ доранд.

Моддаи 24

Кумита ба Давлатҳои аъзо ва Ассамблеяи Генералии Созмони Милали Муттаҳид гузориши солоноро дар бораи фаъолияти худ тибқи ҳамин Конвенсия пешниҳод мекунад.

ҚИСМИ Ш

Моддаи 25

1. Ин Конвенсия барои имзо кардан аз тарафи ҳамаи давлатҳо боз аст.
2. Ин Конвенсия бояд тасдиқ карда шавад. Тасдиқномаҳо барои нигоҳдорӣ ба Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид супорида мешаванд.

Моддаи 26

Ин Конвенсия барои ҳамроҳшавии ҳамаи давлатҳо боз аст. Ҳамроҳ шудан аз тариқи ба Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид барои нигоҳдорӣ супоридани ҳуҷҷат дар хусуси ҳамроҳшавӣ, ба амал бароварда мешавад.

Моддаи 27

1. Ин Конвенсия дар рӯзи сиюми баъди барои нигоҳдорӣ ба Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид супорида шудани тасдиқнома ё ҳуҷҷати бистум дар хусуси ҳамроҳшавӣ, эътибор пайдо мекунад.
2. Барои ҳар як Давлате, ки ин Конвенсияро тасдиқ мекунад ё ба он баъди барои нигоҳдорӣ супорида шудани тасдиқнома ё ҳуҷҷати бистум дар хусуси ҳамроҳшавӣ, ҳамроҳ мешавад, ҳамин Конвенсия дар рӯзи сиюми баъди санаи барои нигоҳдорӣ супорида шудани тасдиқнома ё ҳуҷҷат дар хусуси ҳамроҳшавии худ он давлат, эътибор пайдо мекунад.

Моддаи 28

1. Ҳар кадом Давлат ҳангоми имзо кардан ё тасдиқ кардани ин Конвенсия ё ба он ҳамроҳшавӣ, метавонад изҳор намояд, ки вай салоҳиятҳои Кумитаро, ки моддаи 20 муайян кардааст, эътироф намекунад.
2. Ҳар кадом Давлати узв, ки қайде тибқи банди 1 ин модда ворид кардааст, метавонад дар ҳар лаҳза он қайди худро бо огоҳ кардани Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид дар ин хусус бозпас гирад.

Моддаи 29

1. Ҳар кадом Давлати узви ин Конвенсия метавонад ислоҳот пешниҳод кунад ва онро ба Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид ирсол намояд. Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид баъд ислоҳоти пешниҳодшударо ба Давлатҳои аъзо ирсол намуда хоҳиш менамояд, ки ба ӯ хабар диҳанд, ки оё онҳо ҷонибдори даъвати конференсияи Давлатҳои аъзо бо мақсади баррасии ин пешниҳод ва овоздиҳӣ оид ба он ҳастанд ё не.
- Агар дар давоми чор моҳ аз таърихи фиристода шудани ҷунин нома ҳадди ақал аз се як ҳиссаи шумораи Давлатҳои аъзо барои баргузори ҷунин конференсия овоз диҳанд, Котиби Генералӣ таҳти сарпарастии Созмони Милали Муттаҳид конференсияро даъват мекунад. Ҳар ислоҳоте, ки бо аксари овозҳои Давлатҳои аъзо дар конференсия ҳозирбуда ва дар овоздиҳӣ иштирокдошта қабул мешавад, аз ҷониби Котиби Генералӣ барои тасдиқ ба ҳамаи Давлатҳои аъзо пешниҳод карда мешавад.

2. Ислоҳоти тибқи банди 1 ҳамин модда қабулшуда баъди он ки аз се ду хиссаи шумораи Давлатҳои аъзои ин Конвенсия ба Котиби Генералӣ дар бораи мутобиқи расмиёти конституциониашон қабул карда шудани онҳо огоҳинома мефиристанд, эътибор пайдо мекунад.

3. Вақте ки ислоҳот эътибор пайдо мекунад, иҷрои онҳо барои Давлатҳои аъзо, ки онҳоро қабул кардаанд, ҳатмӣ мегардад, барои дигар Давлатҳои аъзо муқаррароти ҳамин Конвенсия ва ҳар ислоҳоти қаблие, ки аз тарафи онҳо қабул шуда буданд, ҳатмӣ хоҳад буд.

Моддаи 30

1. Ҳар кадом ихтилоф байни ду ё бештаре аз Давлатҳои аъзо дар мавриди тафсир ё татбиқи ҳамин Конвенсия, ки аз тариқи гуфтушунид наметавонад ҳаллу фасл гардад, бо хоҳиши яке аз онҳо ба суди ҳакамӣ супорида мешавад. Агар дар давоми шаш моҳ аз таърихи супоридани дархост ба суди ҳакамӣ тарафҳо натавонанд, ки дар бораи баргузори суди ҳакамӣ ба мувофиқат расанд, пас бо хоҳиши ҳар кадоме аз тарафҳо ихтилоф мумкин аст, ки вобаста ба мақоми Суд ба Суди Байналмилалӣ равон карда шавад.

2. Ҳар кадом давлат ҳангоми имзо кардан ё тасдиқ кардани ин Конвенсия ё дар ҳоли ҳамроҳшавӣ ба он, метавонад изҳор намояд, ки вай худро пойбанди муқаррароти банди 1 ҳамин модда ҳисоб намекунад. Дигар Давлатҳои аъзо дар муносибат бо ҳар кадом Давлати узв, ки чунин изҳорот медиҳад, пойбанди муқаррароти банди 1 ҳамин модда нахоҳанд буд.

3. Ҳар кадом Давлати узв, ки мувофиқи банди 2 ҳамин модда изҳорот додааст, метавонад ҳар замон бо огоҳ намудани Котиби Генералӣ изҳороти худро бозпас гирад.

Моддаи 31

1. Ҳар кадом Давлати узв метавонад ҳамин Конвенсияро аз тариқи огоҳиномаи хаттӣ фиристандан ба Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид якҷониба бекор кунад. Якҷониба бекор кардан баъди гузаштани як сол пас аз огоҳинома гирифтани Котиби Генералӣ эътибор пайдо мекунад.

2. Ин гуна якҷониба бекор кардан Давлати узвро аз ўҳдадорихояш марбут ба ҳамин Конвенсия барои ҳар амале ё камбуде, ки то таърихи эътибор пайдо кардани бекоркунии якҷониба воқеъ гардида буд, озод намекунад, ҳамчунин якҷониба бекор кардан ба ҳар масъалае, ки баррасиаш давом дорад ва он аз тарафи Кумита то таърихи эътибор пайдо кардани бекоркунии якҷониба мавриди баррасӣ қарор гирифта буд, ба ҳеч вачҳ зиён намерасонад.

3. Баъди таърихи эътибор пайдо кардани бекоркунии якҷониба барои ягон Давлати узв, Кумита баррасии масъалаҳои навро марбут ба Давлати дахлдор очоз намекунад.

Моддаи 32

Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид маълумотро ба ҳамаи Давлатҳои узви Созмони Милали Муттаҳид ва ҳамаи давлатҳои ҳамин Конвенсияро ба имзо расонда ва ё ба он ҳамроҳшуда дар хусусӣ:

- а) имзо кардан, тасдиқ кардан ва ҳамроҳшавӣ мутобиқи моддаҳои 25 ва 26;
- б) таърихи эътибор пайдо кардани ҳамин Конвенсия мутобиқи моддаи 27 ва таърихи эътибор пайдо кардани ҳар гуна ислоҳот мутобиқи моддаи 29;
- с) якҷониба бекор кардан мутобиқи моддаи 31 мерасонад.

Моддаи 33

1. Ҳамин Конвенсия, ки матнҳои англисӣ, арабӣ, испанӣ, хитойӣ, русӣ ва франсавиаш бо ҳам баробар аст, барои нигоҳдорӣ ба Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид супорида мешавад.

2. Котиби Генералии Созмони Милали Муттаҳид нусхаҳои тасдиқшудаи ҳамин Конвенсияро ба ҳамаи давлатҳои мефиристонанд.